

Er det lovligt at opstille et webcam?

Jan Trzaskowski
Copenhagen Business School¹

Idéen med at optage billeder og transmittere dem på Internettet er ingen ny opfindelse. Webcam har eksisteret i mange år. Udbredelsen af bredbånd har dog sat flere i stand til at etablere sig som udgiver af "live" billeder på Internettet. Det være sig som løbende opdaterede still-billeder eller streaming. De færreste er dog opmærksom på, at der findes lovgivning, der i høj grad begrænser adgangen til at foretage denne form for overvågning.

Lov om forbud mod tv-overvågning indeholder et generelt forbud mod privates tv-overvågning af gade, vej, plads eller lignende område, som benyttes til almindelig færdsel. Der findes en række undtagelser til forbudet, hvorved bl.a. overvågning af visse virksomhedsområder lovligt kan foretages af den, der har rådighed over området.

Der foreligger kun sparsom praksis på anvendelsen af forbudet mod tv-overvågning. I en sag fra 1998 blev det fastslået, at et "dør-kamera", der sammen med gæsten optog billeder af ca. 100m vej var ulovligt, og udstyret blev konfiskeret.

Ved anvendelse af "almindelig" webcam opløsning, er det næppe afgørende, at det kan være svært at genkende personer, idet formålet med forbudet er at sikre at man kan bevæge sig uovervåget på offentlige steder.

I det omfang identificerbare personer bliver overvåget finder persondatalovens regler anvendelse. Ved afgørelsen af, om en person er identificerbar, skal alle de hjælpemidler, der med rimelighed kan tænkes bragt i anvendelse for at identificere den pågældende enten af den dataansvarlige eller af enhver anden person, tages i betragtning. Det er uden betydning om almenheden som sådan kan identificere den pågældende person. Det er tilstrækkelig at personen vil kunne genkendes af en særlig indviet personkreds.

Datatilsynet har i en sag om Vejdirektoratets overvågning af Statens veje udtalt, at i det omfang en bilist vil kunne identificeres ud fra de foreliggende oplysninger om bl.a. bilens kendetegn, billede af den pågældende bilist samt (dele af) nummerpladen, vil oplysningerne om bilisten være omfattet af persondataloven.

Lov om forbud mod tv-overvågning og persondataloven sætter således i fællesskab yderst snævre grænser for lovlig opsætning og anvendelse af webcam til overvågning af steder, hvortil offentligheden har adgang. Alene overvågningsforbudet hindrer de fleste initiativer.

1 www.legalriskmanagement.com, jan@extuto.dk.

Det er ikke forbudt at overvåge private lokaler, hvor offentligheden har adgang (butikslokaler, restauranter, caféer, hotellobbyer mv.). Lov om forbud mod tv-overvågning foreskriver dog, at der ved skiltning eller på anden tydelig måde skal gives oplysning om overvågningen. Oplysningsforpligtelsen klares oftest med ved at placere et billede af et kamera og teksten "videoovervågning" ved indgangen.

Persondataloven skal tillige iagttages i det omfang, der sker optagelse af identificerbare personer. Som nævnt ovenfor, er det tilstrækkeligt, at den overvågede vil kunne genkendes af en særlig indviet personkreds.

Jo mere "indgribende" en overvågning er desto større krav stilles der til oplysning af og samtykke fra den overvågede. Med indgribende skal forstås, hvor omfattende databehandlingen er (optagelse, lagring, videregivelse mv.), hvilke formål der ligger til grund for overvågningen og hvilke hensyn, der taler for en beskyttelse af den overvågede.

Datatilsynet har i 2002 taget stilling i en række sager om videoovervågning og publicering (videregivelse) af billeder på Internettet.

Datatilsynet har bl.a. accepteret overvågning, optagelse og opbevaring i op til 30 dage af optagelser, hvor overvågning sker med henblik på at forebygge og opklare røverier, misbrug af dankort og andre uregelmæssigheder. Sådan overvågning må dog ikke umiddelbart publiceres på Internettet.

Datatilsynet har i en sag om den Ålborgensiske John Bull Pubs overvågning af pubbens gæster og publicering af billederne på Internettet fastslået, at der i sådanne tilfælde skal indhentes konkret samtykke hos den enkelte gæst. Det var således ikke tilstrækkeligt, at der blev givet oplysninger om optagelsen ved skiltning og afmærkning. Der er ikke krav om, at samtykket skal gives skriftligt, men det er den dataansvarlige, der skal bevise, at der er givet tilstrækkeligt samtykke fra den overvågede.

Persondataloven er ikke til hinder for, at der i markedsføringsøjemed sker optagelser og publicering af billeder fra forretningslokaler. Loven stiller dog krav til oplysning af de overvågede og eventuelt afgivelse af samtykke. I John Bull Pub sagen har det formentlig haft betydning, at der var tale om overvågning af lokaler, hvor der sker udskænkning af alkohol, som bekendt kan påvirke handle- og opfattelsesevner.

I lokaler, hvor offentligheden ikke har almindelig adgang, (private rum) falder situationer, hvor personer ønsker at offentliggøre billeder af sig selv eller sine lokaler på Internettet. Dette kan være i form af billeder af en computerfreak, der arbejder ved sin computer eller billeder af andre former for arbejde, hvor de nysgerrige seere inviteres indenfor mod betaling.

lovgivningen hindrer ikke denne udstilling af privatsfæren. Hvis billederne udstilles i kommercielt øjemed, vil man naturligvis være omfattet af de almindelige regler om god markedsføringsskik.

Straffeloven forbyder dog uvedkommende optagelser af andres privatsfære samt videregivelse af disse optagelser. Det er således strafbart, at opsætte et webcam, der filmer ind af naboernes vinduer mv.

Det kan konstateres, at opsætning af et webcam let kan bringe en på kant med loven. Udbredelsen af webcam medfører utvivlsomt en udfordring af

håndhævelsesapparatet, og dermed også lovgrundlaget.

Det er ikke på nuværende grundlag for at udtale sig om den faktiske håndhævelse af lov om forbud mod tv-overvågning i forbindelse med webcam, men ønsket om at sikre retsforudsigelighed kan tale for en debat af emnet.

Dette er ikke kun en debat om friheden til at optage og vise billeder, men ligeså meget en debat om friheden til kunne færdes uovervåget på offentlige steder. Diskussionen er ikke ny, men aktualiteten er som for så mange andre emner blevet forøget med udbredelsen af Internettet.

Forfatterinformation:

Jan Trzaskowski forsker i juridisk risikostyring ved international e-handel (www.legalriskmanagement.com), og er bl.a. medforfatter til 2. udgave af bogen Internetjura (Thomson 2002). Denne kronik er skrevet på baggrund af forfatterens artikel, "brug af webcam på offentligt tilgængelige steder", fra Juridisk Instituts Julebog 2002, DJØFs forlag.